

foto FLORON, Adri van Heerden

Landelijke praktijkproef bestrijding

Meer dan 25 Nederlandse terreinbeheerders zijn in 2013 in samenwerking met Stichting Probos gestart met een landelijke praktijkproef die tot doel heeft effectieve bestrijdingsmethoden voor duizendknoop te vinden. Duizendknoop is een uitheemse plantensoort, die veel schade kan aanrichten en zeer moeilijk te bestrijden is. De soort heeft geen enkele moeite om door zwakke plekken in asfalt, beton of metselwerk heen te groeien en zorgt voor hoge kosten in het beheer van de openbare en groene ruimte.

— Casper de Groot en Jan Oldenburger (Probos)

> IN NEDERLAND KOMEN diverse soorten duizendknoop voor, waarvan er drie worden aangeduid als Japanse duizendknoop: Japanse (*Fallopia japonica*), Boheemse (*Fallopia x bohemica*) en Sachalinse duizendknoop (*Fallopia sachalinensis*). Duizendknoop is afkomstig uit Oost-Azië en werd tussen 1829 en 1841 vanuit Japan in Europa ingevoerd. In de loop van de tijd is de soort als tuinplant over Europa verspreid. Via het dumpen van tuinafval is duizendknoop in bossen, natuurterreinen, parken, plantsoe-

nen en langs (water)wegen terecht gekomen. Verdere verspreiding vindt plaats door verplaatsing van grond met wortelstokken en onzorgvuldig maaien waarbij plantendelen worden verspreid.

Duizendknoop heeft het vermogen zich te vestigen op een zeer uitgebreid scala aan bodemtypes en binnen diverse leefmilieus, waardoor de soort waarschijnlijk nog veel verder kan verspreiden dan tot nu toe het geval is. Door

het vroege uitlopen, de snelle lengtegroei en de vorming van een nagenoeg gesloten bladerdek wordt de overige vegetatie geheel overgroeid en op den duur verdrongen. Dit wordt veroorzaakt door de beperking van de hoeveelheid beschikbaar licht, door verandering van het bodemmilieu en door het verspreiden van een chemische substantie die het gedrag, groei, gezondheid en fysiologie van andere planten en insecten kan aantasten. Behalve een negatief effect op de inheemse flora, blijkt dat zowel het aantal

soorten ongewervelde dieren als de totale biomassa aan ongewervelde lager is in door duizendknoop gedomineerde vegetaties dan in de oorspronkelijke vegetaties op dezelfde standplaatsen. Duizendknoop heeft dus een grote impact op zowel biodiversiteit als natuurlijkheid. Daarnaast groeien de wortelstokken in riool en drainagesystemen, die hierdoor verstopt zullen raken. Taluds, dijken en kades die begroeid zijn met de Japanse duizendknoop kunnen te maken krijgen met stabiliteitsproblemen. Meer informatie hierover is te vinden in de praktijkgids Invasieve plantensoorten.

Veel behoefte aan geschikte methoden

Op dit moment is het onvoldoende duidelijk welke bestrijdingsmethoden (kosten)effectief zijn. Daarom is deze landelijke praktijkproef met een looptijd van 4 jaar gestart. De praktijkproef heeft een wetenschappelijke basis. Op meer dan 80 groeilocaties zullen meerdere bestrijdingsmethoden (zie kader) in verschillende varianten worden toegepast. De keuze van de bestrijdingsmethoden is gebaseerd op een voor-

studie die Probos in 2012 heeft uitgevoerd en een consultatieronde langs terreinbeheerders. De coördinatie van de praktijkproef is in handen van Probos. Team Invasieve Exoten van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) gaf Probos opdracht voor de voorstudie in 2012. "Het is heel goed dat er op landelijk niveau een praktijkproef wordt opgestart om een effectieve en efficiënte bestrijdingsmethode voor duizendknoop te vinden", stelt Wiebe Lammers, coördinator van het Team Invasieve exoten van de NVWA. "De grote belangstelling voor deelname aan de praktijkproef van terreinbeheerders laat zien dat terreinbeheerders behoefte hebben aan geschikte bestrijdingsmethoden om de duizendknoopproblematiek aan te pakken."

Voordeel

De praktijkproef wordt betaald door het Ministerie van Economische Zaken, Rijkswaterstaat, Provincie Limburg, Provincie Gelderland, Waterschap Hunze en Aa's, Waterschap Rivierenland, Provincie Brabant. De

betrokken terreinbeheerders voeren op eigen kosten de bestrijdingswerkzaamheden uit. Er is inmiddels een website met informatie over de duizendknoopproblematiek en de praktijkproef. Uiteindelijk zullen alle resultaten van de praktijkproef op deze website komen staan, zodat alle terreinbeheerders in Nederland hier hun voordeel mee kunnen doen.<

Voor meer informatie over de praktijkproef, het delen van uw ervaringen en het kenbaar maken van uw wens om eventueel nog deel te nemen, kunt u contact opnemen met Stichting Probos:

Casper de Groot
0317-466558,
casper.degroot@probos.nl) of
Jan Oldenburger
0317-466574,
jan.oldenburger@probos.nl).

Zie ook www.bestrijdingduizendknoop.nl

'Japanse' duizendknoop van start

Praktijkgids Invasieve plantensoorten

Wereldwijd zijn door menselijk handelen planten- en diersoorten geïntroduceerd in gebieden waar deze oorspronkelijk niet voorkomen. Ook in het, sterk door de mens beïnvloede, Nederlandse landschap komen veel van dergelijke soorten voor. Sommige van deze soorten gedragen zich invasief, waardoor ze een bedreiging voor inheemse flora zijn en voor economische schade kunnen zorgen. Deze praktijkgids voorziet u van informatie over de herkenning, historie, ecologie en bestrijdingsmethoden van zes invasieve plantensoorten (reuzenberenklauw, duizendknoop (Japanse, Sachalinse en Boheemse), reuzenbalsemien, Amerikaanse vogelkers, hemelboom en Pontische rododendron).

Praktijklocaties

De praktijkproef zal worden uitgevoerd op terreinen van CNME Maas-tricht, gemeente Rheden, gemeente Renkum, PWN, waterschap Hunze en Aa's, waterschap Hollandse Delta, waterschap Rivierenland, waterschap Roer en Overmaas, waterschap Vallei en Veluwe, Brabants Landschap, Landgoed de Utrecht, provincie Gelderland, gemeente Uden, gemeente Deventer, Landschap Noord-Holland, Stichting Twickel, industriecomplex Chemelot, gemeente Oirschot, gemeente Hilvarenbeek, Landgoed Oranje Nassau's Oord, Staatsbosbeheer (Zuid-West Veluwe en Regio Zuid (Rijkswaterstaat)) en Natuurmonumenten (Beheerseenheden: Oost-Veluwe, Gooi en Vechtstreek, Winterswijk en Zuid-Noordoost-Twente). Verder zal er worden samengewerkt met Waterschap Aa en Maas en Waterschap de Dommel, die eerder al proeven voor de bestrijding van duizendknoop deed.

Bestrijdingsmethoden

Afdekken van de groeiplaats

Voorafgaand aan het groeiseizoen worden de populaties afgedekt met afdek materiaal met daarop een grondkolom. Voor de afdekking worden verschillende materialen gebruikt van voldoende zware kwaliteit, zodat wordt voorkomen dat de jonge scheuten van duizendknoop er doorheen prikken.

Behandeling met glyfosaat

Er zijn drie methoden van toepassing van glyfosaat opgenomen in de praktijkproef: bladbehandeling, stobbenbehandeling en het injecteren van de stengels.

Afgraven grond

Bij deze methode wordt over de gehele oppervlakte van de groeiplaats van duizendknoop alle grond met wortelstokken afgegraven.

Intensief maaibeheer

Bij deze methode worden locaties met duizendknoop zeer frequent gemaaid gedurende het groeiseizoen. In de proef wordt bekeken welke frequentie het meest effectief en efficiënt is.

Bladbehandeling met Ultima

Bij deze methode vindt er over de gehele oppervlakte van de groeilocatie van duizendknoop eens per drie weken gedurende het groeiseizoen bladbehandeling plaats met het middel Ultima vanaf begin mei (totaal circa 9x per jaar).